

Slobodan Kremenjak, autor
Mr Jelena Surčulija, koautor

DIGITALIZACIJA SEKTORA RADIODIFUZIJE

Pravna analiza i preporuke u oblasti
digitalizacije sektora radiodifuzije

Beograd, 2008

Sadržaj

1	Uvod	3
2	Postojeći pravni okvir	5
3	Problemi izazvani zakasnelom analognom raspodelom.....	8
4	Zaključci i preporuke	10

1 Uvod

Prednosti digitalne radio-difuzije u odnosu na analognu su brojne i nesporne. Pre svega, digitalna radio-difuzija racionalnije i efikasnije koristi radio-frekvencijski spektar koji je ograničen prirodni resurs. Ovo znači bogatiju i raznovrsniju ponudu, kao i šire tržište za proizvođače programskih sadržaja. Prijem digitalnog signala manje je izložen uticaju štetnih smetnji, dok je kvalitet slike i tona bolji. Digitalna radio-difuzija troši manje energije, što opet znači manje troškova emitovanja i smanjen nepovoljni uticaj na životnu sredinu. Digitalna radio-difuzija takođe omogućava interaktivnost, kao i dodatne usluge koje bi programe mogle učiniti dostupnijim slabovidim ili osobama s oštećenim sluhom.

U skladu sa zaključcima Regionalne radio-konferencije Međunarodne telekomunikacione unije (ITU) u Ženevi, održane u junu 2006. godine (ITU RRC06), uvođenje digitalne i potpuno gašenje analogne televizije u Evropi, Africi i delu Azije, predviđeno je do 17. juna 2015. godine. Evropska komisija preporučila je članicama Evropske unije da ugase analogni servis do kraja 2011. godine. Mnoge zemlje odlučile su da potpuno ugase analognu televiziju do 2012. godine.

Na navedenoj Regionalnoj radio-konferenciji ITU, Srbija je dobila dva nacionalna pokrivanja za T-DAB (Terrestrial Digital Audio Broadcasting) za zvučnu radio-difuziju i osam nacionalnih pokrivanja za DVB-T (Digital Video Broadcasting - Terrestrial) za televiziju. Za šire područje Beograda dobijeno je šest dodatnih pokrivanja za DVB-T, a za jugoistočni deo teritorije dodatno jedno do dva pokrivanja za DVB-T (Digital Video Broadcasting - Terrestrial).

Srbiji je neophodna strategija digitalizacije radio-difuzije, koja će na odgovarajući način odgovoriti na izazove koje uvođenje digitalne i potpuno gašenje analogne televizije donosi. Ova strategija ne sme se odnositi isključivo na tehnološke promene u emitovanju televizijskih programa, ona mora stvoriti uslove za unapređenje kvaliteta i raznovrsnosti programskih sadržaja, čime bi se obogatio medijski prostor u Republici Srbiji.

Strategija digitalizacije radio-difuzije za svoj cilj morala bi imati sledeće:

- prelazak na potpuno digitalno zemaljsko emitovanje najkasnije do 17. juna 2015. godine, a po mogućnosti i ranije;
- stvaranje uslova za ostvarivanja opšteg interesa u oblasti javnog radio-difuznog servisa u digitalnom dobu, kao i uslova za razvoj komercijalnog radio-difuznog servisa na nacionalnom, pokrajinskom, regionalnom i lokalnom nivou;
- obezbeđivanje tehničko-tehnoloških uslova za racionalno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra kao ograničenog prirodnog bogatstva, na način koji će u najvećoj mogućoj meri zadovoljiti javni interes;
- kreiranje uslova za pristup nezavisnih proizvođača sadržaja digitalnim mrežama, na način koji će razvijati pluralizam sadržaja, te sprečiti vertikalnu integraciju i nedozvoljenu medijsku koncentraciju;
- u skladu s mogućnostima koje pruža digitalno emitovanje, obezbediti dodatni prostor za zadovoljavanje potreba građana za programskim sadržajima koji izražavaju kulturni identitet srpskog naroda i nacionalnih zajednica, to jest etničkih grupa u Republici Srbiji, kroz sveobuhvatne usluge kojima se svim građanima daje mogućnost pristupa slobodnim, besplatnim programskim sadržajima na nacionalnom, pokrajinskom, regionalnom i lokalnom nivou.

Građanima digitalizacija mora omogućiti bolji kvalitet zvuka i slike, širi izbor sadržaja, više televizijskih i radio programa, nove usluge za osobe s posebnim potrebama i starije, unapređene dodatne usluge, portabl i mobilni prijem i konvergenciju usluga. Pružaocima usluga digitalizacija mora pružiti mogućnost formatiranja sadržaja shodno potrebama različitih ciljnih grupa, interaktivnost, mogućnost pružanja usluga na zahtev (uz odgovarajuću naknadu), niže troškove prenosa i konvergenciju usluga. Državi digitalizacija omogućava efikasnije korišćenje radio-frekvencijskog spektra, korišćenje oslobođenog dela spektra za nove usluge, promociju razvoja tehnologije i nova radna mesta, unapređenu konkurenciju i više mogućnosti za unapređenje stvaralaštva i očuvanje kulturnog identiteta.

Digitalizacija mora u najvećoj mogućoj meri omogućiti razvoj radio-difuzije i stvaralaštva u oblasti radija i televizije u Republici Srbiji i konkurentnost srpske radio-difuzije.

2 Postojeći pravni okvir

U Zakonu o radio-difuziji ("Službeni glasnik RS", br. 42/2002, 97/2004, 76/2005, 79/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006), pominje se digitalizacija utoliko što se u članu 11 utvrđuje nadležnost Republičke radio-difuzne agencije za izdavanje dozvola za emitovanje programa putem zemaljskog, kablovskog ili satelitskog prenosa, i to kako analognog, tako i digitalnog, po postupku i prema kriterijumima utvrđenim zakonom.

U skladu s tako ustanovljenom nadležnošću, Republička radio-difuzna agencija izdala je i još izdaje čitav niz dozvola za analogno terestrijalno emitovanje s rokom važenja od 8 godina. Dozvole za kablovski ili satelitski prenos, kako analogni, tako i digitalni, nisu izdavane.

U članu 78 pri utvrđivanju obaveza nosilaca javnog radio-difuznog servisa u ostvarivanju opšteg interesa, zakon izričito ustanovljava njihovu obavezu da obezbede korišćenje i razvoj savremenih tehničko-tehnoloških standarda u proizvodnji i emitovanju programa i pripreme i u predviđenom vremenu realizuju planove prelaska na nove digitalne tehnologije.

U skladu s navedenom obavezom, RTS kao nosilac javnog radio-difuznog servisa, otpočeo je eksperimentalno digitalno terestrijalno emitovanje na 27. kanalu s Avale i 32. kanalu s Iriškog venca.

Strategija razvoja radio-difuzije u Republici Srbiji do 2013. godine ("Službeni glasnik RS", br. 115/2005), bavi se digitalizacijom utoliko što konstatuje da će se dalji razvoj radio-difuzije, bilo da se radi o satelitskom, zemaljskom ili kablovskom prenosu ili emitovanju, zasnivati isključivo na digitalnim tehnologijama. U Strategiji se dalje konstatuje da digitalne tehnologije za zemaljsku radio-difuziju omogućavaju bolje iskorišćavanje postojećih frekvencijskih resursa i veću otpornost na degradaciju kvaliteta prijema. U Strategiji se konstatuje i da se Srbija već opredelila za T-DAB i DVB-T standarde digitalne zemaljske radio-difuzije.

U Strategiji je istaknuto da se važeći Zakon o radio-difuziji ne bavi digitalnom radio-difuzijom, te se utvrđuje da postoji potreba za celovitim regulisanjem digitalne radio-difuzije novim zakonom ili njegovom dopunom, polazeći od činjenice da ista, za razliku od analogne,

“predstavlja sistem u čijem lancu od proizvodnje do emitovanja programa ima puno učesnika (content provider, multiplex provider, transmission provider, broadcast provider)”.

U Strategiji se posebno naglašava da je Republička radio-difuzna agencija sugerisala Agenciji za telekomunikacije i resornom ministarstvu da Planom raspodele predvidi posebne TV kanale namenjene eksperimentalnoj digitalnoj radio-difuziji, na način koji neće smanjiti maksimalan broj raspoloživih frekvencija/lokacija koje će se raspodeljivati na javnim konkursima za analogno zemaljsko emitovanje. Prema Strategiji, Republička radio-difuzna agencija će se truditi da svojim aktima obezbedi mogućnost pristupa svih zainteresovanih emitera eksperimentalnim digitalnim kanalima.

Zakon o telekomunikacijama (“Službeni glasnik RS”, br. 44/2003, 36/2006) ne pominje digitalizaciju, ali sadrži odredbe kojima se utvrđuju nadležnosti i ovlašćenja državnih organa u oblasti telekomunikacija.

Tako je, u skladu s članom 5 Zakona o telekomunikacijama, Vlada Republike Srbije ovlašćena da, na predlog Ministarstva za telekomunikacije i informaciono društvo, pripremljen uz učešće nadležnih organa Autonomne Pokrajine, utvrđuje politiku u oblasti telekomunikacija i donosi Strategiju razvoja telekomunikacija u Republici i Plan namene radio-frekvencijskih opsega.

Ministarstvo za telekomunikacije i informaciono društvo, u skladu s članom 6 Zakona, ovlašćeno je da, između ostalog:

- priprema predlog Strategije razvoja telekomunikacija u Republici,
- utvrđuje predlog Plana namene radio-frekvencijskih opsega i donosi Plan raspodele radio-frekvencija, na predlog Republičke agencije za telekomunikacije;
- u skladu s Planom namene radio-frekvencijskih opsega, odlučuje o broju i rokovima, periodu na koji se izdaje licenca za javne telekomunikacione mreže, to jest o uslugama za koje se, u skladu sa zakonom, može izdati ograničeni broj dozvola, kao i o minimalnim uslovima za izdavanje ovih dozvola, uključujući i najmanji iznos jednokratne naknade koja se plaća pri dobijanju dozvole;

Republička agencija za telekomunikacije (RATEL) nadležna je, između ostalog, da:

- vrši kontrolu nad obavljanjem delatnosti telekomunikacija;

- bliže uređuje uslove korišćenja radio-frekvencijskog spektra i priprema predloge Plana namene radio-frekvencijskih opsega i Plana raspodele radio-frekvencija, u skladu s ovim zakonom, kao i da vrši kontrolu nad korišćenjem radio-frekvencijskog spektra;
- dodeljuje radio-frekvencije, u skladu sa zakonom;
- izdaje dozvole telekomunikacionim operatorima za obavljanje određenih telekomunikacionih delatnosti, dozvole koje se odnose na telekomunikacione mreže, sisteme i sredstva i dozvole za radio-stanicu, u skladu sa zakonom;
- priprema i sprovodi postupak javnog nadmetanja za izdavanje određenih dozvola, u skladu s ovim zakonom i odlukom Ministarstva o broju, vremenu i minimalnim uslovima za izdavanje ovih dozvola;
- prati da li se telekomunikacioni operatori pridržavaju uslova sadržanih u izdatim dozvolama i, u slučaju povrede uslova sadržanih u dozvoli ili povrede odredaba zakona, izriče mere, u skladu sa zakonom;
- utvrđuje specijalni tarifni režim i prati sprovođenje tarifne politike, na način predviđen ovim zakonom, u slučajevima kada na tržištu postoji samo jedan javni telekomunikacioni operator za određene telekomunikacione usluge, kada javni telekomunikacioni operator ima znatan tržišni udeo ili kada javni telekomunikacioni operator, prihodima od telekomunikacione mreže ili usluge u kojoj je jedini operator ili u čijoj eksploataciji, odnosno pružanju ima znatan tržišni udeo, dotira ili sufinansira drugu sopstvenu telekomunikacionu mrežu ili uslugu;
- koordinira rad s organima, odnosno organizacijama nadležnim za radio-difuziju, u skladu sa zakonom;
- donosi tehničke propise u oblasti telekomunikacija;
- prati i obezbeđuje primenu domaćih i međunarodnih standarda i tehničkih propisa.

Strategija razvoja telekomunikacija u Republici Srbiji od 2006. do 2010. godine ("Službeni glasnik RS", br. 99/2006), kao jedan od strateških ciljeva razvoja oblasti telekomunikacija, navodi i uvođenje digitalne radio-difuzije.

Akcioni plan, koji je deo Strategije razvoja telekomunikacija i koji definiše ciljeve, aktivnosti i nosioce poslova u realizaciji Strategije, posebno, kao jedan od ciljeva i aktivnosti navodi i obnovu emisionih kapaciteta javnog radio-difuznog servisa i primenu digitalnih tehnika. Akcioni plan posebno ističe i efikasno i racionalno upravljanje radio-frekvencijskim

spektrum, pod čime se podrazumeva planiranje obnove i izgradnje infrastrukture za javni radio-difuzni servis tako da se može lako i uz minimalne troškove preći na primenu digitalne tehnologije, kao i izradu Akcionog plana za prelazak na digitalnu radio-difuziju, radi maksimalnog zadovoljenja iskazanih potreba za radio-difuznim uslugama i donošenje odgovarajućeg Plana raspodele radio-frekvencija.

3 Problemi izazvani zakasnelom analognom raspodelom

Regularnih konkursa za izdavanje dozvola za komercijalnu radio-difuziju u Srbiji u XX veku nije ni bilo. Kako se s pravom konstatuje I u Strategiji razvoja radio-difuzije, zbog nedostatka političke volje da se ova oblast uredi po standardima uobičajenim u Evropi, stvoren je pravni vakuum i stvorena zbrka s prevelikim brojem radio i televizijskih stanica s lošim tehničkim kvalitetom emitovanja i nekvalitetnim programskim sadržajima. Dalja odlaganja primene Zakona o radio-difuziji, nakon njegovog usvajanja 2002. godine, dovela su do toga da je prvi javni konkurs za nacionalna pokrivanja i regionalna pokrivanja u Beogradu, raspisan tek 2006. godine. Usledili su konkursi za preostala regionalna i lokalna pokrivanja u 2007. i 2008. godini. Postupak izdavanja dozvola po pojedinim pokrivanjima i dalje traje.

U Strategiji razvoja radio-difuzije Republička radio-difuzna agencija predvidela je da u Srbiji u analognoj radio-difuziji može postojati najviše pet komercijalnih TV programa za nacionalno područje emitovanja, do četrdeset regionalnih televizija i do 160 lokalnih TV emitera. U Strategiji se izričito navodi sledeće:

”... Republička radio-difuzna agencija smatra da je predloženi (u tehničkom pogledu: maksimalni) broj emitera na svim nivoima u saglasnosti s principima slobodnog tržišta, sa stavom da zdrava konkurencija može doneti samo kvalitet programa domaćih emitera, ali i sa zainteresovanošću auditorijuma.”

Shodno Strategiji, na javnom konkursu za izdavanje dozvola za emitovanje programa s nacionalnim pokrivanjem 2006. godine izdate su dozvole, koje u skladu sa Zakonom imaju osmogodišnji rok važenja, za emitovanje televizijskog programa za šest emitera na ukupno pet komercijalnih televizijskih mreža. U skladu sa Zakonom o radio-difuziji, javni radio-

difuzni servis emituje televizijski program s nacionalnim pokrivanjem na još dve mreže, a pokrajinski javni radio-difuzni servis na još dve mreže u Vojvodini. Kada se tome doda i veliki broj regionalnih i lokalnih emitera, kojima se i u ovom trenutku izdaju dozvole za analogno emitovanje koje već imaju duži rok trajanja od predviđenog krajnjeg roka za gašenje analogne radio-difuzije, postaje jasno da su mogućnosti spektra u analognoj raspodeli iskorišćene do krajnjih granica. Vođeno je računa isključivo o kanalima za eksperimentalnu digitalnu radio-difuziju, ali ne i o kanalima potrebnim u fazi simultane analogne i digitalne zemaljske radio-difuzije kao neophodnoj fazi prelaska na digitalno emitovanje. O ovome jasno svedoči i Strategija razvoja radio-difuzije, u kojoj se navodi sledeće:

“RRA (Republička radio-difuzna agencija) je sugerisala Agenciji za telekomunikacije i resornom ministarstvu da Planom raspodele predvidi posebne TV kanale namenjene eksperimentalnoj digitalnoj radio-difuziji. Kanali namenjeni digitalnoj radio-difuziji po svojim tehničkim karakteristikama treba da budu oni koji nisu pogodni za analognu radio-difuziju, tj. oni koji ne smanjuju maksimalan broj raspoloživih frekvencija/lokacija koje će se raspedeljivati na predstojećim javnim konkursima.”

Ovo Srbiju dovodi u situaciju u kojoj će biti izuzetno teško preći na digitalno emitovanje, a da to ne izazove negativan uticaj na tržišni položaj bilo kog emitera s uredno izdatom dozvolom za analogno zemaljsko emitovanje, tokom njenog važenja, te nalaže dodatnu neophodnost da i komercijalni emiteri od samog početka rada na budućoj Strategiji i akcionim planovima digitalizacije budu o načinu na koji će se digitalizacija realizovati u praksi konsultovani i uvažavani.

4 Zaključci i preporuke

U procesu prelaska s analognog na digitalno emitovanje televizijskih programa, svoju jasno definisanu ulogu, kao i jasno definisane rokove, obaveze i odgovornosti po svakom pojedinom učesniku, morali bi da imaju Vlada Republike Srbije i nadležna ministarstva, i to posebno Ministarstvo za telekomunikacije i informatičko društvo, te Ministarstvo kulture, nezavisne regulatorne agencije (Republička agencija za telekomunikacije i Republička radio-difuzna agencija), nosioci javnog radio-difuznog servisa, komercijalni emiteri, i to pre svega komercijalni emiteri s nacionalnim dozvolama za emitovanje programa, operatori mreža, uključujući posebno i operatore kablovsko-distributivnih mreža, proizvođači opreme i trgovci na malo, te udruženja za zaštitu potrošača.

Brojni interesi i potrebe koje valja uskladiti nameću neophodnost da se i pre usvajanja Strategije formira savetodavno telo za digitalizaciju radio-difuzije i da se to telo otvori za veći broj zainteresovanih subjekata, da u njega nužno, pored predstavnika već pomenutih Ministarstva kulture, Ministarstva za telekomunikacije i informatičko društvo, Ratela i Republičke radio-difuzne agencije, uđu i predstavnici drugih državnih organa (npr. Komisije za zaštitu konkurencije, Zavoda za zaštitu intelektualne svojine), univerziteta, odnosno drugih akademskih institucija, ali posebno i oni od kojih se može očekivati da će biti pružaoци sadržaja u digitalnoj radio-difuziji, podrazumevajući pri tom ne samo javni servis i postojeće komercijalne emitere, već i nezavisne produkcije, novinske izdavače i druge potencijalne pružaoce sadržaja, pružaoce usluga na drugim platformama (digitalnim, kablovskim, digitalnim satelitskim), operatore različitih, ne samo radio-difuznih telekomunikacionih mreža, proizvođače i uvoznike odgovarajuće opreme, proizvođače i uvoznike odgovarajućeg softvera, ali i predstavnike udruženja korisnika usluga i druge.

Rad navedenog savetodavnog tela treba da omogući upoznavanje s različitim mišljenjima u pogledu sprovođenja digitalizacije, te da sugeriše

- način i postupak izbora mrežnih operatora (npr. u postupku javnog nadmetanja u skladu s važećim odredbama Zakona o telekomunikacijama, usvajanjem kakvog novog propisa kojim bi se emisioni objekti i postrojenja koji su sada deo RTS-a izdvojili u novo javno preduzeće s precizno postavljenim obavezama i

odgovornostima u pogledu omogućavanja nediskriminatornog digitalnog emitovanja, ili kombinacijom prethodna dva);

- način i postupak izbora provajdera multipleks servisa. Ovaj servis uključuje, pored televizijskih i radijskih programa i usluge dodatnih digitalnih sadržaja, elektronske komunikacione usluge i ostale pridružene identifikacione signale i podatke. Regulativom je neophodno definisati i uslove koji se tiču ograničenja protoka prenosa dodatnih sadržaja i uslove ponude u multipleksu;
- način i postupak izdavanja dozvola za programske sadržaje – javna glasila koja će se digitalno emitovati u raspoloživim multipleksima (npr. u postupku javnog konkursa u skladu s odredbama Zakona o radio-difuziji, uz odgovarajuće izmene tog postupka na način koji bi trebalo da predupredi primedbe koje su se ticale javnosti, transparentnosti i merljivosti kriterijuma iz analogne raspodele koja je već sprovedena u skladu s istim Zakonom),
- eventualnu potrebu za usvajanjem zakonskog osnova za to da nosioci javnog radio-difuznog servisa emituju veći broj programa nego što sada emituju; rešavanje pitanja naknada za emitovanje programa, to jest za korišćenje radio-frekvencija

;

- sugerisanje modela koji bi, uvažavajući situaciju u etru i rokove važenja izdatih i dozvola koje se izdaju za analogno terestrijalno emitovanje, obezbedio da se ne utiče negativno na tržišni položaj bilo kog emitera s uredno izdatom dozvolom za analogno zemaljsko emitovanje, tokom njenog važenja.

Pri tome, neophodno je osigurati da moguće izmene i dopune pravnog okvira koje bi se pokazale kao korisne ili neophodne, pored toga što ne bi smele da izazovu negativan uticaj na položaj emitera s uredno izdatim dozvolama za analogno emitovanje, ni građanima ne otežaju praćenje televizijskih programa koji se danas analogno emituju, u roku važenja izdatih dozvola za analogno emitovanje.

U tom smislu neophodno je obezbediti, već u trenutku inicijalnog prelaska na digitalno emitovanje televizijskih programa u prvom multipleksu, ili prvim multipleksima, mesto za sve komercijalne emitere koji u tom trenutku emituju s važećim dozvolama za nacionalno pokrivanje.

Buduća strategija digitalizacije nužno bi se bavila i pitanjem zamene terestrijalnog prijema u delovima Srbije čije je terestrijalno pokrivanje u ovom trenutku neisplativo. Već sama ova

činjenica nameće neophodnost da se Strategija za digitalizaciju radio-difuzije ne ograničava isključivo na digitalizaciju zemaljske radio-difuzije, već i na digitalnu satelitsku radio-difuziju, ali i dalju digitalizaciju kablovske distribucije u kojoj su početni koraci već napravljeni.

U navedenom smislu je neophodno unaprediti pravni okvir za izdavanje dozvola za satelitsko i kablovsko emitovanje programa, to jest predvideti izdavanje odgovarajućih dozvola za satelitsku DTH uslugu, i kroz mehanizam uslova koji se postavljaju za izdavanje odobrenja za pružanje usluge distribucije radio i televizijskih programa preko kablovsko-distributivnih mreža, uticati na digitalizaciju ovih mreža.

Zatim, neophodno je da buduća strategija digitalizacije predvidi odgovarajuću promotivnu kampanju koja bi obezbedila da najšira javnost bude informisana o razlozima prelaska s analognog na digitalno emitovanje televizijskih programa i da građani budu obrazovani o prednostima digitalne televizije, a sve kako bi se obezbedilo da bude što kraći period nerentabilnog simultanog analognog i digitalnog emitovanja.

Takođe, neophodno je realistično planirati troškove i izvore njihovog finansiranja, kako za navedenu promotivnu kampanju, tako posebno i za neophodne analize, stručna mišljenja, istraživanja javnog mnjenja, koje će biti nužno vršiti kako u pripremi Strategije, tako i tokom njene primene, uzimajući u obzir različite forme državnih subvencija u procesu digitalizacije. Pri tome, valja se držati uputstava o tome šta su prihvatljive forme javne podrške, koje su izradile evropske institucije, te se u tom smislu opredeliti prevashodno za:

- investicije u prenosne mreže u područjima lošeg prijema i područjima za koja postoji slabija zainteresovanost komercijalnih investitora (ruralna i slabije naseljena područja);
- subvencije za nabavku digitalnih dekodera za građane, pod uslovom da su oni tehnološki neutralni;
- odgovarajuće naknade za komercijalne emitere koji bi morali da obustave analogno emitovanje pre roka na koji su im izdate dozvole.

Autor, Slobodan Kremenjak, advokat, partner u advokatskoj kancelariji „Živković i Samardžić” u Beogradu. Član je Advokatske komore Beograda. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu 1996. godine. Pohađao Programme in Comparative Media Law & Policy na Univerzitetu Oxford 2000. godine. Od 1998. radi kao pravni savetnik B92 i ANEM-a (Asocijacija nezavisnih elektronskih medija). Zastupao Internet servis provajdere i mobilne operatere. Predavao iz oblasti politike informacionokomunikacionih tehnologija, zaštite podataka o ličnosti, medijskog prava i sudske prakse na različitim programima u organizaciji Article XIX, European Institute for the Media, Stanhope Centre for Communications Policy Research, ANEM i dr. Koautor je (zajedno sa Aleksandrom Rabrenović, Robertom Ritlerom i Milošem Živkovićem) knjige „Pravo radio-difuznih preduzeća u Saveznoj Republici Jugoslaviji”, koja je objavljena na engleskom i srpskom jeziku u izdanju Instituta za poslovno pravo zemalja Centralne i Istočne Evrope (FOWI) iz Beča i Centra za unapređivanje pravnih studija iz Beograda. Jedan od osnivača International Media Lawyers Association i član prvog upravnog odbora asocijacije 2004-2005. Dobitnik je ANEM godišnje nagrade za 2005. godinu ANEMOV SVETIONIK za doprinos unapređenju medijskog sektora.

Koautor, Mr Jelena Surčulija diplomirala je 2000. godine na Pravnom Fakultetu Univerziteta u Beogradu, a magistrirala pravo medija, Interneta i telekomunikacija na QueenMary Univerzitetu u Londonu 2005 godine, kao britanski Chevening stipendista. Mr Jelena Surčulija je bila član ekspertske radne grupe koje su pisale Zakon o radiodifuziji i Zakon o javnom informisanju, kao i Nacrt Zakona o nedozvoljenom objedinjavanju i javnosti vlasništva javnih glasila. Radila je kao konsultant za: Republičku agenciju za telekomunikacije (RATEL), OEBS, UNDP, Konrad Adenauer Stiftung, Inter Media Survey iz Vašingtona, BBCWorldServisTrust-a, Saveta za Elektronske medije u Bugarskoj. Član je Savetodavne grupe Programa za uporedno medijsko pravo (PCMLP) Centra za socio-pravne studije (CSLS) Pravnog fakulteta Univerziteta u Oxfordu. Mr Jelena Surčulija je pomoćnik ministra za telekomunikacije u Vladi Republike Srbije.

Stavovi navedeni u ovom dokumentu pripadaju isključivo autoru i ne moraju predstavljati stavove Asocijacije nezavisnih elektronskih medija niti bilo kog drugog pravnog lica ili pojedinca čiji su primeri navedeni. Pored toga, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija ne garantuje izvor, tačnost, celovitost ili pouzdanost bilo koje tvrdnje, informacije, podatka, rezultata, tumačenja, saveta ili mišljenja navedenog u ovom dokumentu.

Ova publikacija je omogućana podrškom američkog naroda preko Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj publikacije je odgovornost autora i ne reflektuje poglede USAID-a i američke vlade.